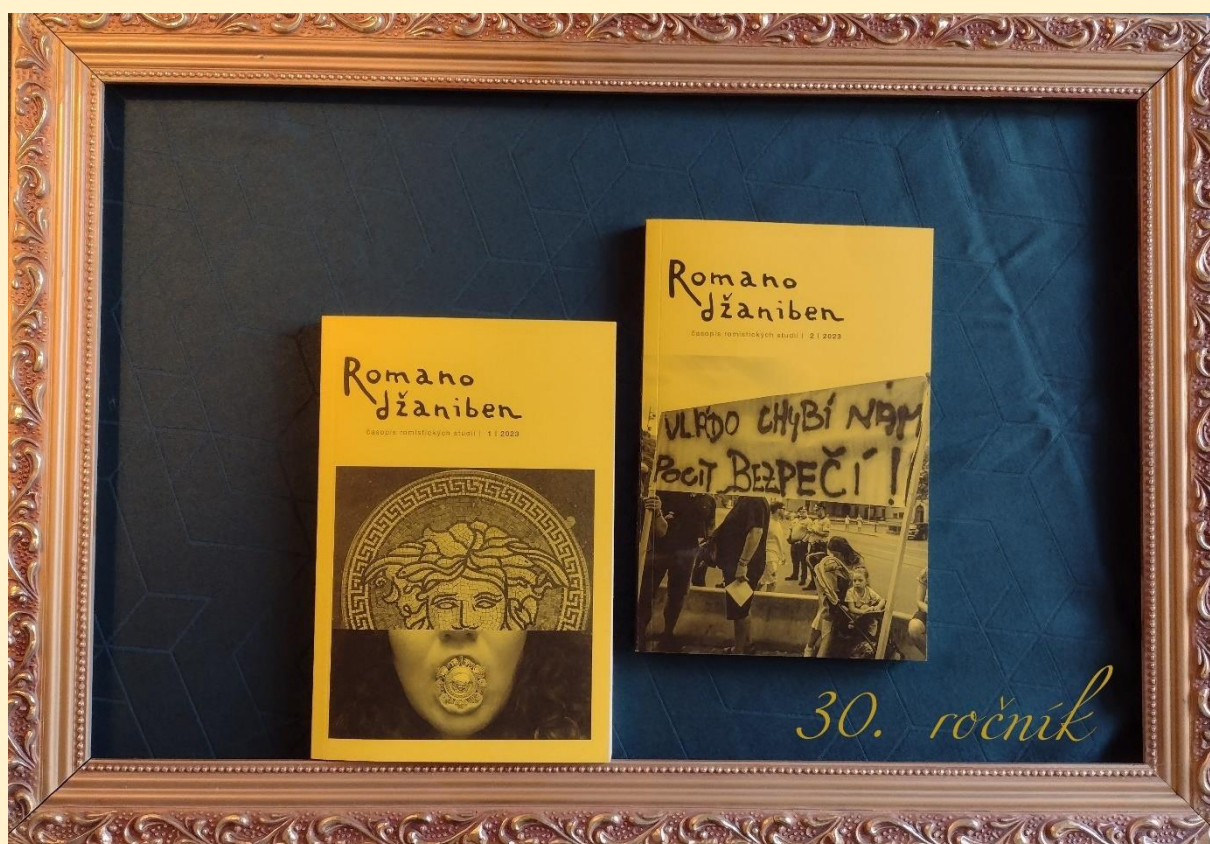

ROMANO DŽANIBEN, z. s.

VÝROČNÍ ZPRÁVA ZA ROK 2023

Romano džaniben, z. s.

Biskupcova 1866/85, 130 00 Praha 3

IČO: 62941305 DIČ: CZ 62941305

č. ú. ČSOB 161582339/0300

ředitelka spolku: Mgr. Lada Viková, Ph.D.

email: dzaniben@email.cz

www.dzaniben.cz

Obsah výroční zprávy

Spolek Romano džaniben	3
Personální zázemí spolku 2023	4
Časopis Romano džaniben	6
Historie časopisu	6
Současnost časopisu	7
Cílová skupina	8
Redakční rada časopisu Romano džaniben	9
Struktura časopisu	10
Časopis Romano džaniben v roce 2023	11
Romano džaniben – 1/2023	11
Romano džaniben – 2/2023	12
Financování časopisu	14
Další aktivity spolku v roce 2023	15
Romistické utopie	16
Krajinou příběhů romské historie	20
Finanční zpráva za rok 2023	23
Propagace	25
Zhodnocení roku 2023	26

Spolek Romano džaniben

Posláním spolku Romano džaniben je rozšiřovat povědomí o historii, jazyce a kultuře Romů mezi odbornou i širokou veřejností především prostřednictvím publikační a vzdělávací činnosti, a přispívat tak k překonávání bariér plynoucích ze vzájemné neznalosti.

Historie spolku, dříve sdružení, sahá do roku 1994, kdy přední česká indoložka a romistka Milena Hübschmannová se svými přáteli založila Nadaci Romano džaniben. Ta od roku 2005 do roku 2013 existovala pod názvem o. s. Romano džaniben a k 1. 1. 2014 se stala spolkem.

Téměř výhradní činností Romano džaniben bylo do roku 2005 vydávání stejnojmenného časopisu romistických studií, od roku 2005 se pak věnuje i dalším projektům, většinou edičního a vzdělávacího charakteru.

Personální zázemí spolku

V roce 2023 se aktivně na chodu spolku, redakčních pracích a koordinaci projektů podíleli následující členové spolku:

- Výkonná redaktorka (od roku 2000) a od září 2013 ředitelka spolku: **Mgr. Lada Viková, Ph.D.** – romistka a absolventka oborů psychologie (Mgr.) a aplikovaná etika (Ph.D.), odpovídá za redakční práci a dobrou jazykovou úroveň časopisu, zodpovídá za prosazení edičního plánu stanoveného Redakční radou. Podílí se jak na redakční práci, tak na korekturách, a pomáhá s výběrem literatury k recenzování. Zároveň se od září 2013 více podílí na administrativní činnosti a řízení celého spolku, je přítomna při jednáních o zamýšlených projektech, jedná se sponzory, organizuje schůzky redakce a spoluorganizuje schůzky redakční rady apod.

- Výkonná redaktorka a od května 2011 šéfredaktorka: **Mgr. Helena Sadílková, Ph.D.** – romistka a historička. Od r. 2017 vede Seminář romistiky na FFUK v Praze. Zodpovídá za recenzní posouzení jednotlivých textů, zajišťuje komunikaci s autory, podílí se na výběru vhodných recenzentů pro odborné články a komunikuje s nimi. Podílí se také na redakčních pracích a na prepisech českých a romských textů, překládá z angličtiny, kontroluje abstrakty v angličtině, zapojuje do redakčních prací studenty romistiky na FF UK.

- Výkonný redaktor a od května 2011 šéfredaktor: **Mgr. Pavel Kubaník, Ph.D.** – romista, absolvent oboru Jazyky zemí Asie a Afriky (Ph.D.) organizuje setkání Redakční rady, získává příspěvky do recenzované i nerecenzované části časopisu, podílí se na redakčních pracích, udržuje spolupráci se Seminářem romistiky na FF UK, organizuje recenzní řízení odborných textů. Podílí se na prepisech rozhovorů a překladech z romštiny. Je zodpovědný za organizaci pravidelného diskuzního setkávání Romistické utopie. Spravuje webové stránky a komunikuje s webmasterem.

- Výkonná redaktorka **Mgr. Renata Berkyová** – absolventka romistiky, v současné době je doktorandkou na Ústavu hospodářských a sociálních dějin na FF UK. Působí v Pražském fóru pro romské dějiny při Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR. Ve svém výzkumu se zabývá válečnou a poválečnou historií Romů v

Československu, odškodněním a politikou paměti. Má dlouhodobou zkušenost s lektorováním, ve spolupráci s dalšími tvůrci natočila dokumentární film *Stíny romského holocaustu* (2014) a *LETY* (2019), občasně komentuje společenské dění týkající se Romů na různých serverech. V redakci se podílí na redakci textů nerecenzované části a korekturám slovenského jazyka.

- Výkonný redaktor **Mgr. Jan Ort, Ph.D.** – romista, výzkumný pracovník dříve na Seminári romistiky FF UK, nyní na Etnologickém ústavu AV ČR. Dlouhodobě se věnuje antropologickému výzkumu mezi Romy, a to na východním Slovensku, v ČR a dalších zemích. Jeho diplomová práce vyšla v r. 2022 pod názvem *Harmonie soužití* (v angličtině jako *Facets of a Harmony*) a obhájená disertační práce zaměřená na poválečnou historii Romů v Československu bude publikována v roce 2024. Vedle toho má zkušenosti s lektorováním a výukou romského jazyka. V redakci má na starost rubriku recenzí.

- Koordinátorka projektu *Krajinou příběhů romské historie*: **Mgr. Markéta Hajská, Ph.D.** – vystudovala obecnou antropologii na FHS UK a je vědeckou pracovnící na Katedře středoevropských studií na FF UK. Jako koordinátorka projektu odpovídá za plnění harmonogramu, průběžné evaluace, komunikaci týmu, komunikaci s donátory, tvorbu průběžných a závěrečných zpráv, přípravu podkladů pro metodika projektu a za PR projektu. Zároveň koordinuje samotné dílny na školách a zodpovídá za komunikaci se školami, lektorkami, romskými pamětníky apod.

- Administrativní a technická podpora spolku: **Mgr. Jiřina Kuklová Stolařová** a **PhDr. Eva Zdařilová** – obě absolventky romistiky, mají na starosti distribuci časopisu předplatitelům a organizační a administrativní chod redakce, udržují korespondenci s předplatiteli a přispěvateli, zodpovídají za další administrativní záležitosti spolku (vyúčtování grantů a jiná projektová administrativa), navrhuji úpravy webových stránek a spravují sociální síť spolku. Na redakčních pracích se pak podílí především překlady z německého jazyka (Eva Zdařilová) a korekturami (obě).

Časopis Romano džaniben

Časopis romistických studií

Časopis Romano džaniben je jediným recenzovaným periodikem v Česku, které se systematicky věnuje jazyku, historii a kultuře Romů v nejširším slova smyslu. Snaží se publikovat podložené a fundované informace z celého spektra humanitních oborů. Vedle odborných textů věnuje Romano džaniben prostor i autorské tvorbě romských literátů, portrétům romských osobností a umělců, recenzím a anotacím odborné romistické literatury a beletrie romských autorů.

Časopis vychází 2 x ročně o rozsahu cca 180 stran a to v tištěné podobě v nákladu 300 kusů a zároveň on-line. V roce 2023 si redakce nechala pro on-line verzi časopisu přidělit vlastní ISSN:

ISSN 1210-8545 (Print)

ISSN 2788-3809 (On-line)

Historie časopisu

U zrodu tohoto romistického časopisu v ČR stála doc. Milena Hübschmannová, zakladatelka romistiky na FF UK v Praze, se svými přáteli. Ti se také na podobě časopisu výrazně podíleli, jmenovitě (řazeno abecedně): Zbyněk Andrš, Ruben Pellar, Hana Šebková, Anna Žigová a Edita Žlnayová. Skladba Redakční rady a technické redakce se v průběhu let obměňovala. Časopis vychází nepřetržitě od roku 1994, do roku 2002 měl čtvrtletní periodicitu, jednotlivá vydání čítala v průměru 100 stran. Výraznější změny zaznamenal časopis v roce 2002, kdy o. s. Romano džaniben začalo na jeho vydávání spolupracovat s nakladatelstvím G plus G. Od té doby časopis vychází pololetně v průměru o 170 stranách a má současnou grafickou podobu, od prvního čísla roku 2012 pouze došlo k návratu k původnímu, menšímu formátu. Milena Hübschmannová redakci časopisu vedla celých 11 let do roku 2005, kdy tragicky zahynula, a šéfredaktorství na následující 3 roky převzal Peter Wagner. V roce 2009 se ho ujaly Jana Kramářová a po ní Eva Zdařilová, která v roce 2011 odešla na mateřskou dovolenou. Redakci od té doby vedou Pavel Kubaník a Helena Sadílková. A od podzimu 2013 je ředitelkou sdružení a následně spolku Lada Víková.

V roce 2010 byl časopis zařazen na seznam recenzovaných neimpaktovaných periodik spravovaný Radou pro vědu a výzkum. Kromě publikování odborných recenzovaných článků se ale na podobě časopisu nic jiného nemění: Romano džaniben i nadále otiskuje také popularizační články přístupné nejširší veřejnosti, aby tak zůstal informační, referenční a diskusní platformou pro celou řadu profesních skupin, a především pro Romy samotné.

Od roku 2022 jsou články publikovány dle modelu **open access** – tedy otevřeně přístupné. U odborných časopisů je to dnes již standard, který má za cíl zajistit trvalý, bezplatný a okamžitý přístup k výsledkům vědy a výzkumu. V souladu s tímto publikačním modelem jsou od roku 2022 na našich webových stránkách zrušeny zaheslované přístupy u posledních 2 ročníků a všechna čísla časopisu si může v PDF stáhnout z našich webových stránek zdarma kdokoli. Současně je možné si objednat a zakoupit i tištěnou verzi (popř. i archivní čísla) časopisu.

VYUŽÍVA TECHNOLOGIE Google

Romano d'žaniben

časopis románských studií

časopis · krajinná příbelná · románické ústjele · ostatní projekty · metodiky · ends

- » aktuální číslo
- » archiv
- » vyhledávání
- » předplatné - distribuce - prodej
- » o časopisu / pro autory

2/2023

Vydáno 28.12.2023

PDF

OBSAH

Jan Ort
Sekuritizace a bezpečnost Romů. Úvod k tematickému číslu Romano džaniben
[Securitization and security of the Roma. Introduction to the special issue of Romano Džaniben]

RECENZOVANÁ ČÁST

Lucie Trifajová; Filip Pospíšil
Sekuritizace zespodu. Jak politiky nulové tolerance utvářejí český sociální systém
[Securitization from below. How zero tolerance policies shaped Czech system of social protection?]

Ana Ivanič
Víc než žraně slabých: Resistence Romů vůči sekuritizační politice
[Beyond Weapons of the Weak: Roma Resistance to Securitarian Governance]

RECENZNÉ ČLÁNOK

Aktuality

Výzva k zastlení příspěvků do chystaného monometrického Čula o boj i práva Romů (Romano džaniben 2024)
 17.08.2023 | [+ více](#)

Oslavujeme všechny Romky a Romy s výzvou naplat osobní vzpomínku či povídki pro románský časopis Romano džaniben na téma bezpečí či ohrožení bezpečí.
 24.04.2023 | [+ více](#)

Časopis Romano džaniben přechází k 1. 1. 2022 do režimu časopisu s otevřeným přístupem podle definice BOAI.
 01.01.2022 | [+ více](#)

Po čtyřech letech se otevírá obor ROMISTIKA na FF UK, přihlaškij ke studiu je možné podávat tradičně do konce února.
 07.02.2016 | [+ více](#)

Vykoušejte nové metodiky pro výuku romštiny!
 22.11.2015 | [+ více](#)

V archivu Romano džaniben jsou nyní dostupne texty od roku 2000 do současnosti, aktuální ročník je celý volně dostupný pouze předplatním. I další získáte v rekonstrukci stránek.

Cílová skupina

Projekt byl a stále je určen: romistické obci, odborníkům a studentům romistiky a přílehlých oborů, romské i neromské veřejnosti se zájmem o romskou kulturu, Romům uplatňujícím své právo požívat a šířit vlastní kulturu v mateřštině, romským i neromským organizacím: neziskovým, charitativním a církevním organizacím, médiím, státní správě, specializovaným pracovištím, resp. profesním skupinám, které se dostávají do přímého styku s Romy: učitelům, sociálním pracovníkům, romským poradcům a asistentům atd.

Vzhledem k zaměření časopisu na širokou veřejnost a vzhledem k rozdělení časopisu na dvě části – odbornou a neobornou – si časopis zachovává předplatitele a zároveň publikované texty nezůstanou čtené pouze v kruhu akademickém, ale dostane se jim širšího obecnstva, což směřuje k jejich popularizaci.

Z povahy časopisu a jeho přístupnosti on-line nedochází k žádnému omezení jeho dostupnosti. Časopis je možné v tištěné podobě snadno objednat v redakci, je stále možné objednat si i archivní čísla časopisu buď poštou, nebo mailem (kontakt je možné najít v tiráži časopisu a na webových stránkách www.dzaniben.cz).

Redakční rada časopisu Romano džaniben

Redakční rada časopisu zodpovídá za jeho odbornou a obsahovou stránku. Její členové jsou vybíráni dle svého působení a erudice v jednotlivých vědeckých oblastech, do kterých romistika zasahuje.

Redakční rada se schází minimálně jednou ročně a na tomto setkání projednává a schvaluje další směřování časopisu a ediční plán. K zhodnocení roku 2023 se sešla 22. března 2024 v Praze. Na post členky Redakční rady časopisu rezignovala Lucie Fuková kvůli případnému střetu zájmů vyplývajících z její pozice Vládní zmocněnkyně pro záležitosti romské menšiny. Na uvolněné místo v radě byl přijat Martin Fotta z Etnologického ústavu AV ČR.

Členové k 31. 12. 2023:

Mgr. Michael Beníšek, Ph.D.
Seminář romistiky, Katedra středoevropských studií, FF UK Praha

Mgr. Viktor Elšík, Ph.D.
Ústav obecné lingvistiky, FF UK Praha

Mgr. Martin Fotta, Ph.D.
Etnologický ústav AV ČR

PhDr. Jana Horváthová
Muzeum romské kultury v Brně

Mgr. Alexander Mušinka, Ph.D.
Ústav rómskych štúdií, Prešovská univerzita v Prešove

Mgr. Tatiana Zachar Podolinská, PhD.
Ústav etnológie Slovenskej akadémie vied

doc. Jurina Rusnáková, PhD.
Ústav romologických štúdií na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre

Helena Sadílková, Ph.D.
Seminář romistiky, Katedra středoevropských studií, FF UK Praha; Ústav soudobých dějin
Akademie věd ČR; Romano Džaniben, z.s.

Mgr. Lada Viková
Katedra sociální a kulturní antropologie, FF Univerzita Pardubice; Romano džaniben, z.s.

Struktura časopisu

RECENZOVANÁ ČÁST

Od roku 2009 minimálně polovinu časopisu tvoří vědecké články odborníků působících na poli celé řady vědních oborů, z nichž je možno nahlížet na historii, kulturu a jazyk Romů. Jejich odbornou úroveň a vědecký přínos před publikováním zhodnotí nezávisle na sobě dva recenzenti.

Příspěvky do recenzované části časopisu podléhají před publikováním recenznímu řízení. Texty jsou po přijetí redakcí a po vyhodnocení formálních náležitostí šéfredaktory anonymizovány a předány k posouzení dvěma odborníkům. Odborníci jsou vybíraní podle zaměření posuzovaného textu vždy tak, aby jeden byl romista a druhý ideálně fundovaný ve vědní disciplíně, ze které text vychází. Vypracované posudky buď příspěvky k publikování doporučí, doporučí po přepracování nebo nedoporučí. V případě rozporuplných posudků či jiných dilemat je text konzultován s Redakční radou.

NERECENZOVANÁ ČÁST

V časopise i přes odborné zaměření zůstává nadále zachována revuální část. V České republice totiž dosud nevychází jiné periodikum, které by pravidelně věnovalo rozsáhlejší prostor memoárům především z období II. světové války, poválečného vývoje i vývoje po r. 1989, textům psaným v romštině, prezentaci romských osobností a recenzím a anotacím romistické literatury. Redakce časopisu Romano džaniben přitom publikování tohoto typu textů a informací považuje za stejně zásadní, jako je přinášení nových vědeckých poznatků, a proto jim i do budoucna bude věnovat stejnou péči.

Časopis Romano džaniben v roce 2023

Projekt byl realizován v souladu s podmínkami dotací a splnil plánovaný záměr vydat dvě čísla časopisu *Romano džaniben* 1/2023 a 2/2023. Obě čísla byla vydána on-line a zároveň tištěná nákladem 300 kusů.

Podrobněji viz následující obsah obou čísel.

OBSAH ČASOPISU V ROCE 2023

ROMANO DŽANIBEN 1/2023

Jan Ort

Sociální mobilita Romů z dekolonizační perspektivy. Úvod k tematickému číslu Romano džaniben

RECENZOVANÁ ČÁST

Jan Ort

Brekovští Romové – „nejlepší v Československu“. Cikánství jako struktura vztahů a logika sociální mobility v období socialismu

Tomáš Reichel

Zkušenosti Romů ve světě dominance neromské normality

Kamila Fiałkowska, Michał P. Garapich, Ignacy Józwiak, Elżbieta Mirga-Wójtowicz, Sonia Styrkacz, Monika Szewczyk

Anti-pačiv v gádžovské akademii, Ficowského stíny – a co s nimi? Cvičení v reciproční etnografii a dekolonizaci polské romistiky

NERECENZOVANÁ ČÁST

Jan Ort

Postkoloniální teorie a romistika. Diskusní fórum

Jekatyerina Dunajeva: *Dekolonizace produkce vědění. Kritický obrat v romistických studiích*

Ondřej Slačálek: *Toto není český Floyd. Romové a cesta postkoloniální teorie do střední Evropy*

Anna Remešová: *K výběrovému univerzalizmu muzejních institucí*

Jan Ort, Renata Berkyová

Koho vlastně zastupujeme? Debata angažovaných Romů o romské společenské pozici a protiromském rasismu

(Diskutovali: Renata Berkyová, Alica Sigmund Heráková, Vladimír Horváth, Michal Mižigár, Emília Rigová.)

Pavel Kubaník, Jan Ort, Kornélie Peterková

O parňipen but kerel adádžive / Že jsi bílý, to dělá dnes hodně. S Marcelem Klempárem o práci v zahraničí a o tom, co mu přinesla

RECENZE | ANOTACE

Simon Constantine:

Sinti and Roma in Germany (1871–1933) (Pavel Baloun)

Olga Fečová:

Den byl pro mě krátkej. Paměti hrdé Romky (Eva Zdařilová)

Garry C. Steele:

Čhávata z manáže. S romským rodinným cirkusem Amerikou třicátých let (Lada Viková)

ROMANO DŽANIBEN 2/2023

Jan Ort

Sekuritizace a bezpečnost Romů. Úvod k tematickému číslu Romano džaniben

RECENZOVANÁ ČÁST

Filip Pospíšil, Lucie Trlifajová

Sekuritizace zespodu. Jak politiky nulové tolerance utvářely český sociální systém

Ana Ivasiuc

Víc než zbraně slabých: Rezistence Romů vůči sekuritizační politice

RECENZNÍ ČLÁNEK

Lada Viková

Nad knihami bratrů Bangových a Elišky Tanzer: Vykročení k literárnímu mainstreamu?

NERECENZOVANÁ ČÁST

Renata Berkyová

Literární příspěvky romských autorů na téma bezpečí

Stano Daniel: Malé město

Mária Hušová: Maru

Marie Demeterová: Škola a dítě

Květoslava Podhradská: Sam savore jekh džene? / Jsme si všichni rovni?

Emilie Gazsiová: Biš the štar ori andre dar / Čtyřadvacet hodin ve strachu

Jan Ort, Renata Berkyová, Petr zewlakk Vrabec

Situace Romů v České republice v kontextu ruské invaze na Ukrajině. Fotografie Petra zewlakk Vrabce

RECENZE | ANOTACE

Paloma Gay y Blasco a Martin Fotta (eds.):

Romani chronicles of COVID-19: Testimonies of harm and resilience (Edit Szénassy)

Jan Ort:

Harmonie soužití. Romové jako místní obyvatelé východního Slovenska (Stano Daniel)

Iliana Sarafian:

Contesting moralities: Roma identities, state and kinship (Lada Viková)

Financování časopisu:

Vydání obou čísel časopisu Romano džaniben v roce 2023 podpořili:

Ministerstvo kultury ČR částkou 500 000,-

Magistrát hl. m. Praha částkou 150 000,-

FF UK v Praze přispěla částkou 20 000,-

Za štědrost děkujeme těmto a dalším soukromým podporovatelům.

Další aktivity spolku v roce 2023

Vedle vydávání stejnojmenného časopisu se spolek Romano džaniben zabývá také dalšími projekty, které jsou většinou edičního nebo vzdělávacího charakteru. V roce 2023 jsme plánovali zůstat věrní oblasti vzdělávání a prohlubování odborné diskuze pomocí již tradičního projektu **Krajinou příběhů romské historie** a přednáškového cyklu **Romistické utopie**.

Romistické utopie 2023

Romistické utopie je cyklus neformálních přednášek, jehož cílem je síťovat komunitu odborníků zabývajících se z různých stran studiem života Romů a zároveň prezentovat nové poznatky z výzkumu pro zainteresovanou veřejnost. Počínaje rokem 2010 a konče rokem 2023 jsme uspořádali již 73 těchto přednášek, v posledních letech na půdě Kampusu Hybernská. Přednášky slouží mimo jiné i redakci časopisu k navazování kontaktů a poptávání textů do recenzované i nerecenzované části.

Přednáškový cyklus těží především z neformální atmosféry a možnosti setkávat se, a proto přednášky pořádáme primárně prezenčně s možností on-line připojení, pokud přednášející souhlasí.

RU#69, 16. 3. Debata o knize Harmonie soužití

Jan Ort, Tomáš Kobes

Jan Ort zaměřil svůj antropologický výzkum na vesnici s reputací „harmonického soužití“ mezi jazykově i etnicky heterogenními obyvateli. Jeho kniha *Harmonie soužití* (Karolinum, 2022) nabízí etnografickou kritiku této idylické představy a ukazuje, jak současné mocenské mechanismy a interakce souvisí s historickou transformací, naturalizací symbolických a materiálních nerovností, hranic a hierarchií. Knihu představil autor, vlastní perspektivu na text prezentoval také sociolog Tomáš Kobes.

RU#70, 27. 4. Distanciace aneb nejen o těch Druhých, ale také o Nás

Renata Sedláková (Univerzita Palackého v Olomouci)

Co bychom věděli o Romech, pokud bychom je znali pouze ze zpravodajství České televize? A změnil se obraz, který o nich vytváří médium veřejné služby v posledních dvou desetiletích? Renata Sedláková představila na Utopiích knihu "Zprávy o Nich nebo o Nás: zpravodajský diskurz České televize o Romech."

Autorka vychází z předpokladu, že kulturně sdílená přesvědčení a mediální reprezentace Druhých vypovídají i o představách většiny o sobě samých. V přednášce poukáže na klíčové znaky, které přispívají k reprezentaci Romů jako kulturně odlišných a vzdaluje tak její příslušníky majoritnímu publiku.

Ačkoliv integraci romského obyvatelstva do české společnosti aktuálně není věnována výrazná pozornost ani politického, ani mediálního diskurzu, je stále aktuální. Zpravodajská média jsou přitom klíčovými činiteli v procesu vytváření sociální reality a mohou přispívat nejen k začleňování, ale i k sociálnímu vylučování a diskriminaci příslušníků sociálních skupin.

Januš Pančenko

Prezentace prvních výsledků sociologické studie, která na jaře 2023 zkoumala postoje ukrajinské veřejnosti vůči Romům a změny těchto postojů v posledních letech. Vystoupil Januš Pančenko ze Záporožská univerzity. Januš byl hostem již na listopadové Akademii romských studií, kde prezentoval své zkušenosti s ruskou okupací a tím, jak situaci vnímají Romové zejména v chersonské oblasti. Proběhlo v Čítárně Kampusu Hybernská (za barem).

Lada Viková (Univezita Pardubice)

Je možné bádát o holokaustu Romů a Sintů, i když přeživší již nežijí a jejich potomci možná ani netuší, že měli romské předky? Příspěvek "Nad několika případovými studii rodin Ištvanů / Ištvanů a o té z Radějova detailněji. (Příspěvek k bádání o holokaustu Romů a Sintů více než 80 let od událostí)" představil snahu autorky o záchranu vzpomínek, dokumentů a fotografií svědčících o romských válečných obětech, základní zjištění výzkumu a představil také možnosti a možné nástrahy takového výzkumu.

Významnými participanty celého výzkumného projektu byli potomci přeživších: napomohli rekonstrukci dosud neznámých životních příběhů. Výsledek plodné spolupráce badatelky s rodinami bude demonstrován na konkrétním portrétu člověka, jehož pohnutý příběh by bez vzájemné kooperace zůstal veřejně neznámým.

**Romistické utopie #73:
Krátký film o koncentračním táboře v Letech
ve světle cenzury 50. let (Renata Berkyová)**

RU#73, 23. 11. Krátký film o koncentračním táboře v Letech ve světle cenzury 50. let

Renata Berkyová (Pražské fórum pro romské dějiny, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR)

Krátký film *Nezapomeňte na tohle děvčátko* (Miroslav Barta, 1961) tematizuje věznění Romů v koncentračním táboře v Letech u Písku a další souvislosti spojené s poválečnou ideologií. Podle svědectví manželky režiséra musel být film několikrát přepracován, konkrétní dokumentace cenzurních zásahů ovšem nebyla nalezena. Jaký vliv mohla mít cenzura na obsahovou i formální podobu finální verze? Na základě poznatků o cenzuře jiných dobových filmů se autorka zamýšlí nad historickým kontextem, v němž film vznikl. Presentace představila dílčí výstupy probíhajícího výzkumu. Součástí prezentace bylo i promítání filmu.

Cyklus Romistické utopie byl realizován bez finančního zajištění, účinkující, hosté i pořadatelé se zřekli nároku na honorář.

Krajinou příběhů romské historie

Projekt Krajinou příběhů romské historie poskytuje již čtrnáctým rokem zázemí pro pedagogy základních a středních škol, kteří chtějí do hodin dějepisu a společenských věd zahrnout také informace o moderní historii Romů žijících na českém území, a to od počátku 20. století po současnost. Na webových stránkách www.krajinoupribehu.cz jsou průběžně publikovány odborně zpracované kapitoly z romských dějin, včetně příběhů romských pamětníků, které jsou zasazeny do interaktivních map podle místa, kde se udály.

V roce 2023 bylo pro web zpracováno 10 nových příběhů osob a míst spjatých s historií Romů na území ČR; nově se tak návštěvníci webu mohou seznámit s příběhy pamětníků z lokalit, jako jsou Žatec, Brno, Strážnice, Oslavany u Brna a Velká nad Veličkou. Ke každému textu vytvořily metodičky materiál s jednotlivými úkoly pro žáky/ uživatele, které pomohou pedagogům optimálně pracovat s tématem romské historie, případně s postavením Romů v české společnosti.

Kromě interaktivních map a dalších zajímavých odkazů na webu nabídl projekt 2. stupňům základních škol, středním školám, nízkoprahovým zařízením a nově také dětskému domovu se školou praktické dílny realizované přímo v těchto zařízeních, během nichž získali žáci a studenti informace o romské historii, kultuře i jazyce a pod vedením lektorky se měli možnost setkat přímo s romskými pamětníky a osobnostmi. Pomocí orálně historických metod se žáci naučili zachycovat a reflektovat tyto příběhy.

V roce 2023 se uskutečnilo 7 bloků dílen:

1. Univerzita Palackého, CM teologická fakulta, dne 21.3.2023. Kratší dílna. (lektorka Markéta Hajská)
2. ZŠ Šalounova 56, Ostrava Vítkovice, dne 19.6.2023. Kratší dílna. (lektorky Markéta Hajská a Iveta Kokyová, pamětnice Iveta Kokyová)
3. Biskupské gymnázium Ostrava - Poruba, dne 20.6.2023 - 21.6.2023. Delší dílna. (lektorky Markéta Hajská a Iveta Kokyová, pamětnice Iveta Kokyová)
4. ZŠ Škrobálkova, Ostrava Kunčičky, dne 21.6. a 22.6.2023. Delší dílna. (lektorky Markéta Hajská a Iveta Kokyová, pamětnice Iveta Kokyová)
5. Rom Praha, nízkoprahové zařízení, Praha 14 - Černý most. Dne 10.12.2023. Kratší dílna. (lektorka Markéta Hajská, pamětnice Dana Hrušková)

6. Amaro drom, z.s., volnočasový klub, Broumov. Dne 7.12.2023. Kratší dílna. (lektorka Markéta Hajska, pamětník Peter Ščuka)

7. Gymnázium Sázavská v Praze 2, dne 18.12.2023. Delší dílna. (lektorka Kateřina Kořínková, pamětník Jiří Chramec)

Do spolupráce se zapojili 4 romští lektoři a pamětníci (Jiří Chramec, Petr Ščuka, Dana Hrušková a Iveta Kokyová).

Délka trvání:

Delší dílna: 4 bloky po 90 minutách, celkem tedy 6 hodin. Celkem proběhly 3 delší dílny, tj. 18 hod. výuky (plus přípravy).

Kratší dílna: 2 bloky po 90 min., celkem tedy 3 hodiny. Celkem proběhly 4 kratší dílny, tj. 12 hod. výuky (plus přípravy).

Celkový počet: 40 hodin lektorování.

Kvantitativní indikátory: Dílen se zúčastnilo celkem 125 dětí a mládeže a 13 pedagogů, celkem 138 osob.

Cílem celého projektu bylo prostřednictvím moderní historie Romů tematizovat aktuální celospolečenské problémy, a u dětí a mládeže aktivovat schopnost kriticky uvažovat o tématech otevřené i skryté xenofobie či netoleranci vůči členům naší společnosti. Nově, vzhledem k výraznému zastoupení Romů v našich cílových skupinách, jsme cílili na vyšší povědomí o historii Romů právě mezi jimi samotnými. Odhadujeme, že mezi účastníky našich dílen bylo v roce 2023 přibližně 70 % Romů a Romek.

Z hodnocení vybíráme několik zajímavých citací:

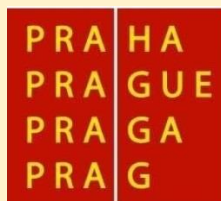
„Dozvěděla jsem se, jak Romové žijí, jakou mají kulturu a zvyky. Také jsem se dozvěděla více o jejich často velmi složité a poněkud smutné historii. Potěšila mne především návštěva pana Jiřího. Zaujalo mě jeho vyprávění o jeho životě a rozšířila jsem si díky němu svoje znalosti a vnímání jiných kultur. Rozhodně nyní budu vědět, jak k Romům přistupovat a budu spíš schopná si na ně vytvářet svoje názory, i z informací, které jsem se dozvěděla.“

„Líbilo se mi, že jsem se dozvěděl něco o své kultuře. Využiji informace ve své rodině, aby se také něco dozvěděli, co nevěděli.“

„Dozvěděl jsem se hodně o Romech a romské kultuře a jaká úskalí má romský život. Líbilo se mi, že jsme tady měli hosta, který nám popsal vlastní zkušenost. Budu moci poučit i další lidi o Romech.“

„Nikdy jsem nevěděla, že Romové mají takhle zajímavou historii a jak dříve žili. Líbilo se mi, že jsme se měli možnost sami zeptat. Určitě teď budu dávat pozor, abych neházela všechny Romy do jednoho pytle.“

Projekt v roce 2023 podpořilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy částkou 179 515 Kč, Magistrát hlavního města Prahy částkou 50 000 Kč a Nadační fond obětem holocaustu částkou 30 000 Kč. Děkujeme za podporu.

Finanční zpráva za rok 2023

Rozvaha pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, v plném rozsahu

ke dni 31.12.2023

(v celých tisících Kč)

	A K T I V A	stav k prvnímu dni účetního období	stav k poslednímu dni účetního období
		1	2
B.	Krátkodobý majetek celkem	172	156
B.II.	Pohledávky celkem	11	12
B.II.1.	Odběratelé	2	3
B.II.9.	Ostatní přímé daně	9	9
B.III.	Krátkodobý finanční majetek celkem	161	143
B.III.1.	Peněžní prostředky v pokladně	13	23
B.III.3.	Peněžní prostředky na účtech	148	120
B.IV.	Jiná aktiva celkem	0	1
B.IV.1	Náklady příštích období	0	1
	Aktiva celkem	172	156

	P A S I V A	stav k prvnímu dni účetního období	stav k poslednímu dni účetního období
		1	2
A.	Vlastní zdroje celkem	90	30
A.I.	Jmění celkem	40	40
A.I.1.	Vlastní jmění	40	40
A.II.	Výsledek hospodaření celkem	50	-10
A.II.1.	Účet výsledku hospodaření	0	-60
A.II.2.	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	-43	0
A.II.3.	Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	93	50
B.	Cizí zdroje celkem	82	126
B.III.	Krátkodobé závazky celkem	82	126
B.III.1.	Dodavatelé	6	50
B.III.17.	Jiné závazky	76	76
	PASIVA CELKEM	172	156

Výkaz zisku a ztráty pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, v plném rozsahu
ke dni 31.12.2023
(v celých tisících Kč)

	Název položky	činnost hlavní	činnost hospodářská	celkem
		1	2	3
A.I.	Spotřebované nákupy a nakupované služby	419	0	419
A.I.1.	Spotřeba materiálu, energie a ostatních neskladovaných dodávek	7	0	7
A.I.4.	Náklady na cestovné	12	0	12
A.I.6.	Ostatní služby	400	0	400
A.III.	Osobní náklady	637	0	637
A.III.10.	Mzdové náklady	637	0	637
A.V.	Ostatní náklady	5	0	5
A.V.22.	Jiné ostatní náklady	5	0	5
	Náklady celkem	1061	0	1061
B.I.	Provozní dotace	880	0	880
B.I.1.	Provozní dotace	880	0	880
B.II.	Přijaté příspěvky	90	0	90
B.II.3.	Přijaté příspěvky (dary)	90	0	90
B.III.	Tržby za vlastní výkony a za zboží	11	0	11
B.IV.	Ostatní výnosy	20	0	20
B.IV.10.	Jiné ostatní výnosy	20	0	20
	Výnosy celkem	1001	0	1001
C.	Výsledek hospodaření před zdaněním	-60	0	-60
D.	Výsledek hospodaření po zdanění	-60	0	-60

Propagace

V roce 2023 jsme veřejnost aktivně oslovovali zejména prostřednictvím sociálních sítí – především Facebooku, kde naše stránka přesáhla na konci roku 2000 sledujících. Interakce u jednotlivých příspěvků a jejich stoupající tendence naznačují, že odběratelé obsah publikovaných sdělení skutečně sledují.

V návaznosti na stoupající aktivitu našich sociálních sítí evidujeme i stoupající návštěvnost našich webových stránek, kde je nejvyhledávanější částí on-line archiv časopisu.

Členové spolku samozřejmě propagují jeho aktivity a výstupy jednotlivých projektů i u různých příležitostí

Lada Viková moderuje diskuzi Centra Romů a Sintů v Praze pořádanou 21. září v rámci cyklu "Romská žena v minulosti a současnosti". Tématem byly "Nucené sterilizace romských (a dalších) žen - snahy o jejich zastavení a odškodnění" a u této příležitosti Lada Viková představuje časopis Romano džaniben a konkrétní číslo 2/2019 věnované tématu diskuzního panelu.

Zhodnocení roku 2023

Podařilo se nám vydat zajímavá čísla unikátního časopisu Romano džaniben, jenž je jedinečným odborným romistickým periodikem v České republice. Dosáhli jsme tak třicetiletého jubilea, které jsme shrnuli i v číslech:

Romano džaniben
2. únor · 🌐

Tvrdá data ke 30 ročníkům džanibenu 🤖
66 čísel časopisu
11 355 stránek textů
20,33 kg 📦
a v polici vám zaberou 89 cm 😊
[#30rocnikudzanibenu](#)

30 ročníků

📣 Propagujte tento příspěvek a oslovte až o 1110 lidí víc, když vydáte nejméně 163 Kč.

[Propagovat příspěvek](#)

 Lada Viková, Jan Ort a 34 dalším

2 komentáře

Za spolek Romano džaniben
Lada Viková a Eva Zdařilová